

NAČRT OCENJEVANJA ZNANJA - SOCIOLOGIJA

Programi: Strojni tehnik, kemijski tehnik

Šolsko leto: 2026/27

1. NAČINI OCENJEVANJA MED ŠOLSKIM LETOM in ČASOVNI OKVIR

ČASOVNI OKVIR:

Dijaki so z načini in kriteriji ocenjevanja seznanjeni pri uvodni uri predmeta.

Datumi pisnih ocenjevanj so določeni v prvih 14 dneh ocenjevalne konference za celo ocenjevalno obdobje in so objavljeni na <https://www.strojna.sclj.si/terminski-plan-ocenjevanja-znanja>. V primeru spremembe urnika ali drugih nepredvidenih okoliščin se lahko določeni datumi spremenijo.

Dijaki pridobijo **dve pisni oceni** in **najmanj eno ustno** oceno v šolskem letu.

Dve oceni dijaki pridobijo s pisnim ocenjevanjem, najmanj eno pa z ustnim ocenjevanjem. Pri preverjanju in ocenjevanju znanja upoštevamo Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja za srednje in poklicno izobraževanje.

2. MERILA OCENJEVANJA MED ŠOLSKIM LETOM

Dijak pri ustnem ocenjevanju znanja odgovori na zastavljena vprašanja in je pozitivno ocenjen po naslednjih **ocenjevalnih kriterijih**:

- zadostno 2: poznavanje osnovnih pojmov, definicij in njihovih predstavnikov; naštevanje in opis dejstev;
- dobro 3: zgoraj naštetu in pojasnitev pojmov, definicij, zakonitosti; razumevanje raznih oblik statističnih prikazov podatkov; razlikovanje bistvenih in nebistvenih podatkov in vsebin;
- prav dobro 4: zgoraj naštetu in razlaganje vzrokov in posledic; analiziranje in povezovanje pojmov, dejstev, vsebin;
- odlično 5: zgoraj naštetu in navajanje argumentov, lastnih izkušenj in občutij, samostojno razvijanje hipotez in razlag.

Dijak je ob koncu šolskega leta pozitivno ocenjen, če sta obe ocenjevalni obdobji pozitivno ocenjeni.

Vse pridobljene ocene so enakovredne in vse (tudi ustne) negativne ocene je potrebno popraviti.

Ustno ocenjevanje je vnaprej napovedano za dijake s statusi, dijaki s posebnimi potrebami dobijo individualni načrt ocenjevanja.

Popravljanje negativnih ocen je ustno ali pisno, po zgoraj navedenih kriterijih ocenjevanja.

Če dijak ne pridobi vseh zahtevanih ocen, jih mora pridobiti do zaključka ocenjevalnega obdobja, sicer je neocenjen. Če ne pridobi vseh zahtevanih ocen, ima pa tudi negativno/e, je ocenjen negativno.

Dijak, ki je pred zaključkom prvega ocenjevalnega obdobja ocenjen negativno, popravlja oceno v štirinajstih dneh pred zaključkom le-tega, ali v štirinajstih dneh po konferenci.

Če je negativno ocenjen v drugem ocenjevalnem obdobju, dijak popravlja oceno štirinajst dni pred njegovim zaključkom. Če je dijak negativno ocenjen iz obeh oc. obdobj, najprej popravlja drugo, če je pri tem uspešen, pa še prvo.

3. MINIMALNI STANDARDI ZNANJA

UVOD V SOCIOLOGIJO:

Dijakinja/dijak:

- primerja zn. ugotovitve z vsakdanjimi izkustvom, navede razlike;
- pravilno opredeli sociološko imaginacijo in navede svoj primer;
- zna opisati sociologijo in njene značilnosti, začetke, vzroke za njen nastanek;
- zna pojasniti znanstvenost soc.;
- našteje in opiše načela znanstvenega raziskovanja;
- predstavi temeljne soc. teorije;
- našteje temeljne soc. metode, vsako opiše in navede nekaj njihovih prednosti in slabosti;
- v pravilnem zaporedju našteje in opiše faze soc. raziskovanja;
- pozna pomen etičnih dilem v znanstvenem raziskovanju;
- sestavi načrt preproste raziskave, jo izvede in ustno predstavi.

ODNOS DO TELES: ZDRAVJE, BOLEZEN IN STRANJE:

Dijakinja/dijak:

- predstavi spreminjanje lepotnih idealov skozi zgodovino;
- razume osnovne pojme (npr. družbeni spol) in družbeno konstrukcijo idealnega telesa, zdravja in bolezni;
- poišče enostavne povezave med družbeno slojevitostjo in neenakostjo ter pojmovanjem zdravja;
- pozna različne razlage bolezni in zdravja;
- pojasni povezavo med potrošništvom in lepotnimi ideali ter na ta način razvija kritičen odnos do potrošništva.

SOCIALIZACIJA IN ODKLONSKOST (odklonskost se lahko obravnava tudi pri poglavju o kulturi):

Dijakinja/dijak:

- razloži pomen socializacije za pos. in za družbo, našteje njene vrste in dejavnike;
- zna povezati socializacijo, življenjski potek in individualno svobodo;
- pojasni značilnosti in razlike pri dejavniki soc.;

- zna pojasniti konformnost in odklonskost ter kriminaliteto;
- zna pojasniti delovanje družbenega nadzora, pri čemer razlikuje med formalnim in neformalnim družbenim nadzorom;
- zna pojasniti pojem resocializacija, v katerih primerih prihaja do nje in značilnosti totalnih institucij ter zakaj je lahko neuspešna;
- zna razložiti spolno diferencirano socializacijo in pojasni, v čem se kaže (razlikuje med družbenim in biološkim spolom).

KULTURA:

Dijakinja/dijak:

- zna navesti sociološko definicijo kulture;
- našteje vsaj 4 pomene pojma kultura;
- zna opisati svojo kulturo;
- našteje in pojasni značilnosti kulture;
- našteje in pojasni njene sestavine;
- pojasni pomen vrednot in norm ter njuno razmerje, našteje svoje;
- zna razložiti, zakaj se kultura spreminja;
- našteje posledice stikov med kulturami s pravilno rabo strokovnih izrazov;
- pojasni pojave etnocentrizma in kulturnega relativizma in razloži oba omenjena pogleda;
- pojasni pojem pluralnost kultur s pomočjo pojmov subkulture in kontrakture.

DRUŽBENE NEENAKOSTI IN SLOJEVITOSTI:

Dijakinja/dijak:

- zna pojasniti neenakost in slojevitost;
- našteje in razloži posebnosti oblik dr. slojevitosti;
- pojasni razlike pri delavskem razredu v zadnjih sto letih;
- pojasni značilnosti današnjega srednjega razreda;
- zna razlikovati med vrstami revščine, jo razloži s pomočjo soc. teorij;
- pojasni vsakega od tipov družbene mobilnosti;
- našteje značilnosti socialne države.

SPREMINJAJOČI SE SVET:

Dijakinja/dijak:

- zna opredeliti razsežnosti modernizacije;
- zna opredeliti globalizacijo, njene vidike in različne sociološke poglede nanjo;
- pozna razliko med mod. in postmoderno družbo;
- pozna ključne probleme sodobnega sveta, s poudarkom na poznavanju ekološke problematike.

4. NAČINI IN MERILA OCENJEVANJA ZNANJA PRI POPRAVNIH IN DOPOLNILNIH IZPITIH

Izpiti: popravni izpit opravlja dijak, ki ni bil pozitivno ocenjen. Dopolnilni izpit opravlja dijak, ki ni pridobil ocene. Predmetni izpit opravlja dijak, če želi izboljšati oceno. Vsi izpiti so pisni.

Oblika ocenjevanja: individualno.

LITERATURA:

- Sociologija: M. Počkar, M. Tavčar, DZS 2011
- Uvod v sociologijo: A. Barle in več avtorjev DZS, 2005
- Uvod v sociologijo: A. Barle in več avtorjev DZS, 2011

Učbenik: Teme iz sociologije: učbenik za srednje in poklicno-tehniške šole/Mirjam Počkar, Ljubljana, DZS, 2013

Pripravila:

prof. Veronika Plazovnik